

— in nato slede posamezne zgodbe: družinske razmere in škandali, prepiri, ljubezni, zakonolomstva in nemožate preteklosti, nočna preseljevanja iz sobe v sobo, tatvine itd. Zanimiva snov, zajeta iz življenja, nazorni opisi, močni dialogi, gladek, tekoč slog, vse to so prepričevalne strani mladega pisatelja. Motijo pa tu in tam preveč literarni vložki in prav tako že skoraj iskani naturalizmi.

Zbirko zaključuje novela Bogomira Magajne z naslovom »Transfuzija«. Brezposelni Matija Brvar hodi v splošno bolnišnico oddajat kri. Primeri se mu, da mora oddati kri svojemu nekdanjemu dekletu, zdaj vdovi, ki leži v bolnišnici. Stvar se konča s srečno poroko. — Motiv je nekoliko romantičen, toda novela je pisana jasno in živo ter dobro opisuje življenje v bolnišnici. Novela, ki jo lahko štejemo med boljše Magajnove spise, se skozi in skozi prijetno bere, zlasti ker nam pisatelj naslika preliv krvi v prijetni, optimistični luči.

»Slovenske novele« nam na splošno zelo dobro prikazujejo položaj naše proze, ki je že nekaj časa v zastoju. Tudi med novelami in črticami teh petih avtorjev, ki jih zbirka upošteva, ni najti spisov nadpovprečne vrednosti. Kljub dobrim stranem, ki smo jih omenili pri vseh, spravimo lahko večino prispevkov še vedno samo v okvir več ali manj obetajočega začetništva. Razen tega pogrešamo v zbirki vsaj še nekaterih imen, posebno Miška Kranjca in Mirka Javornika. Tudi naslov »Slovenske novele« se nam zdi glede na izbor vsekakor preširok.

Kar pa se tiče zunanje opreme, bi bilo treba omeniti, da spadata k taki zbirki neizogibno tudi kazalo ter ime odgovornega urednika — tudi na naslovni strani, ne pa samo na ščitnem ovitku. France Vodnik

Žitja Konstantina in Metodija. Prevedel in razložil Franc Grivec. Cvetje iz domačih in tujih logov 8. Celje 1936.

Naš najboljši poznavalec življenja in dela svetih bratov Konstantina in Metodija, univ. prof. dr. Franc Grivec, je prevel za to knjižico obe tako zvani »panonski legendi« (Žitje Konstantina filozofa, Žitje Metodija), od latinskih spisov o svetih bratih pa »rimsko legendo«. V prvem delu obširnega uvoda podrobno in nazorno opisuje življenje svetih bratov, v drugem pa natančno razbira vire za življenjepis slovanskih apostolov. Dodan je podroben seznam slovstva, ob koncu knjige pa obširne opombe, ki tolmačijo težja mesta s filološkega in teološkega stališča. Skrbno pripravljena knjižica je bila prijetno presenečenje. Razveselil se je je vsakdo, ki ima opravka s poukom stare cerkvene slovanščine v gimnaziji, a knjižica je tudi s čisto znanstvenega stališča pomemben donos k literaturi o slovanskih blagovestnikih in njunem delu. — K prevodu, ki mu je avtor čisto umestno ohranil čim več slogovne pristnosti in starodavne slovesnosti, pripominjam le, da mi beseda podvig v pomenu krepostno prizadevanje ni v slovenščini prav nič všeč in je nikakor ne kaže vsiljevati, saj se tako že rabi v drugem pomenu (podvig = [junaško] dejanje, menda iz ruščine). Prevelika koncesija izvirniku je tudi raba zaimka moj, tvoj itd., namesto svoj, n. pr.: »Jaz sklenem s teboj... mojo zavezo« (67), »ga bom pokopal v

mojem grobu« (90), ti pa... se s tvojimi molitvami oziraj na nas...« (112). Tudi izraz staroslovenščina za staro cerkvenoslovanščino ima za sebe le to prednost, da je kratek, drugi razlogi govore proti njemu. Najtočnejši izraz, ki naj bi se rabil za oznako jezika v knjigah svetih bratov, je pač stara cerkvena slovanščina — in pri tem bo treba ostati.

Janez Logar

Vilko Novak: Izbor prekmurske književnosti. Cvetje iz domačih in tujih logov 9. Celje 1936.

Novakov izbor bo v srednji šoli služil literarno zgodovinskemu pouku, saj učni načrt nekoliko vendarle tudi upošteva Prekmurce, ter slovničnemu pouku v 8. razr., za katerega zahteva učni načrt tudi pregled dialektov. Zato je prav, da je bil uvrščen v »Cvetje«. Novak se je potrudil, da je izbral literarno in jezikovno zanimive tekste, od katerih so nekateri prav težko dostopni (»Abecedarium Szlowenszko« n. pr. se hrani v edinem izvodu v budimpeštanskem muzeju). V uvodu podaja kratek opis prekmurskega narčja po Ramovšu — njegovo ime bi bil moral Novak vsekakor navesti. V tem poglavju so nekateri podatki (n. pr. o akcentu) podani tako strokovno kratko, da si bo človek, ki se ni podrobno bavil s slavističnim študijem, težko opomogel z njimi.

Drugi del uvoda govori o prekmurski književnosti — ta članek je malenkostno izpremenjen izšel že v zborniku »Slovenska Krajina«. Med slovstvom bi bilo dobro navesti tudi Fekonjev članek o književnosti ogrskih Slovencev v Domu in svetu 1892, saj je za tisto dobo prav lepo izčrpen.

Glede tekstov pa pripominjam, da bi Novak opravil zaslužno delo, če bi tekste opremil z modernimi akcentuacijskimi znaki in znaki za vokalne kvalitete. Tako bi jih mogel vsaj približno pravilno čitati tudi človek, ki ni Prekmurec. Z znaki, ki so jih stavili nad vokale nekateri avtorji, človek včasih res ne ve, kaj početi (prim. samo str. 33: vsákomú, vrokè dà itd.).

Janez Logar

Josip Jurčič: Deseti brat. Priredil France Koblar. Cvetje iz domačih in tujih logov 10. Celje 1936.

»Deseti brat« je Jurčičevo najpopularnejše delo. Doživelo je največ izdaj in prireditev za oder. Prof. Koblar je za »Cvetje« oskrbel vzorno šolsko izdajo, ki bo omogočila dijaku poglobitev v miselne in oblikovne vrednote prvega slovenskega romana.

V obširnem uvodu govori prireditelj o nastanku, o snovi in zgodbi, zgradbi, osebah, miselnih in oblikovnih osnovah, jeziku in končno o razmerju med Jurčičem in Scottom. Ob primerjanju Jurčičevega prvotnega načrta s končno obliko romana ugotavlja Koblar, da je Jurčič »prvotno izključno romantično snov preuredil v družinski in družabni roman, ki je obsegal vse sloje podeželskega življenja« (10). Zelo zanimivo je poglavje o zgradbi romana, kjer avtor seznanja dijaka z obema gradbenima načinoma, sintetičnim in analitičnim ter prikazuje, kako je Jurčič v Desetem bratu smotrno oba povezal v organsko celoto. V poglavju o miselnih in oblikovnih osnovah